

CỘNG HOÀ XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM
Độc lập - Tự do - Hạnh phúc

Hà Nội, ngày 22 tháng 07 năm 2021

BÁO CÁO TỰ ĐÁNH GIÁ KẾT QUẢ
NHIỆM VỤ KHOA HỌC VÀ CÔNG NGHỆ CẤP QUỐC GIA

I. Thông tin chung về nhiệm vụ:

1. Tên nhiệm vụ, mã số: Nghiên cứu xác định thành phần ngôn ngữ các dân tộc thiểu số trong mối quan hệ với vấn đề xác định thành phần

Mã số: ĐTDL.XH-05/18

Thuộc: - Chương trình (tên, mã số chương trình):
- Khác (ghi cụ thể):

- Mục tiêu tổng thể:

Nghiên cứu lý luận và vận dụng vào thực tiễn để xác định thành phần ngôn ngữ đối với ngôn ngữ một số dân tộc thiểu số ở Việt Nam nhằm cung cấp cơ sở khoa học xây dựng danh mục thành phần ngôn ngữ ở Việt Nam trong mối liên hệ với xác định thành phần dân tộc.

- Mục tiêu cụ thể:

+ Chỉ ra đặc điểm của cảnh huống ngôn ngữ - tộc người có ảnh hưởng đến công việc xác định thành phần ngôn ngữ ở Việt Nam.

+ Làm rõ các vấn đề lý luận và thực tiễn đối với công việc xác định thành phần ngôn ngữ ở trên thế giới và Việt Nam, trong đó có việc làm rõ các tiêu chí xác định thành phần ngôn ngữ trong tình hình thực tiễn ở Việt Nam và vai trò của tiêu chí ngôn ngữ trong mối quan hệ với các tiêu chí khác khi xác định thành phần dân tộc trên thế giới và ở Việt Nam.

+ Vận dụng các tiêu chí xác định ngôn ngữ để tiếp tục làm rõ thành phần ngôn ngữ một số dân tộc thiểu số ở Việt Nam.

+ Nghiên cứu, đề xuất cách viết tên gọi các ngôn ngữ, phương ngữ, thổ ngữ một cách thống nhất.

+ Kiến nghị Danh mục thành phần ngôn ngữ một số dân tộc thiểu số ở Việt Nam

2. Mục tiêu nhiệm vụ:

3. Chủ nhiệm nhiệm vụ: PGS.TS Nguyễn Hữu Hoàn

4. Tổ chức chủ trì nhiệm vụ: Viện Ngôn ngữ học

5. Tổng kinh phí thực hiện: 5.000 triệu đồng.

Trong đó, kinh phí từ ngân sách SNKH: 5.000 triệu đồng.

Kinh phí từ nguồn khác:

0 triệu đồng.

6. Thời gian thực hiện theo Hợp đồng:

Bắt đầu: 02/01/2018

Kết thúc: 31/12/2020

Thời gian thực hiện theo văn bản điều chỉnh của cơ quan có thẩm quyền (nếu có): 30/06/2021

7. Danh sách thành viên chính thực hiện nhiệm vụ nêu trên gồm:

Số TT	Họ và tên	Chức danh khoa học, học vị	Cơ quan công tác
1.	PGS.TS Nguyễn Hữu Hoành	Chủ nhiệm đề tài	Viện Ngôn ngữ học
2.	TS Phan Lương Hùng	Thư ký khoa học	Viện Ngôn ngữ học
3.	TS Bùi Thị Ngọc Anh	Thành viên chính	Viện Ngôn ngữ học
4.	PGS.TS Tạ Văn Thông	Thành viên chính	Viện Từ điển học và Bách khoa thư VN
5.	PGS.TS Đoàn Văn Phúc	Thành viên chính	Viện Ngôn ngữ học
6.	TS Nguyễn Tài Thái	Thành viên chính	Viện Ngôn ngữ học
7.	TS Vũ Thị Hải Hà	Thành viên chính	Viện Ngôn ngữ học
8.	TS Nguyễn Thị Phương	Thành viên	Viện Ngôn ngữ học
9.	TS Đỗ Thị Hiền	Thành viên	Viện Ngôn ngữ học
10.	TS Tạ Quang Tùng	Thành viên	Viện Ngôn ngữ học
11.	TS Phan Hoàng Anh	Thành viên	Viện Ngôn ngữ học
12.	Ths Trương Thị Hồng Gái	Thành viên	Viện Ngôn ngữ học
13.	Ths Nguyễn Thu Huyền	Thành viên	Viện Ngôn ngữ học
14.	Ths Trần Thùy An	Thành viên	Viện Ngôn ngữ học
15.	Ths Lê Thanh Hương	Thành viên	Viện Ngôn ngữ học
16.	Ths Vũ Thị Thanh Tư	Thành viên	Viện Ngôn ngữ học

II. Nội dung tự đánh giá về kết quả thực hiện nhiệm vụ:

1. Về sản phẩm khoa học:

1.1. Danh mục sản phẩm đã hoàn thành:

Số TT	Tên sản phẩm	Số lượng			Khối lượng			Chất lượng		
		Xuất sắc	Đạt	Không đạt	Xuất sắc	Đạt	Không đạt	Xuất sắc	Đạt	Không đạt
1.	Báo cáo tổng hợp kết quả nghiên cứu		x			x			x	
2.	Báo cáo tóm tắt của Đề tài		x			x			x	

3.	Báo cáo kiến nghị		x			x			x	
4.	Dữ liệu khảo sát và các nội dung nghiên cứu được số hóa		x			x			x	
5.	Bản thảo sách chuyên khảo "Một số vấn đề xác định thành phần, cách gọi và cách viết tên ngôn ngữ trong mối quan hệ với dân tộc"		x			x			x	
6.	05 bài báo đăng ở các tạp chí chuyên ngành trong nước									
	1. "Tình hình xác định thành phần ngôn ngữ các dân tộc thiểu số ở nước ta thời gian qua và những vấn đề đặt ra"; tại Tạp chí Từ điển học & Bách khoa thư số 4/2018, trang 92		x			x			x	
	2. "Mức độ gần gũi về mặt cội nguồn giữa tiếng Phù Lá và Xá Phó của dân tộc Phù Lá"; tại Tạp chí Ngôn ngữ và đời sống số 4/2021, trang 93		x			x			x	
	3. "Mức độ gần gũi về mặt cội nguồn giữa tiếng Pa Cô,		x			x			x	

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100

	Tà Ôi và Pa Hi thuộc dân tộc Tà Ôi"; tại Tạp chí Ngôn ngữ và đời sống số 3/2021, trang 114								
	4. Bài báo: Bàn thêm về tên gọi và cách viết tên dân tộc/ ngôn ngữ, các nhóm địa phương/ phương ngữ dân tộc Bru-Vân Kiều; tại Tạp chí Nghiên cứu dân tộc số 9/2020, trang 32	x			x			x	
	5. "Loại từ trong tiếng Phù Lá và một số ngôn ngữ khác ở Việt Nam"; tại Tạp chí Nhân lực Khoa học xã hội số 12/2019, trang 93	x			x			x	
7.	Đào tạo 02 thạc sĩ								
	1. Đề tài: "Tình hình sử dụng ngôn ngữ của người Pa Cô ở huyện A Lưới, tỉnh Thừa Thiên Huế" Học viên: Nguyễn Thị Thu Hà Người hướng dẫn: PGS.TS Nguyễn Hữu Hoành	x			x			x	

QĐ số 88a/QĐ- ĐHKH ngày 05/2/2021 của Trường Đại học khoa học - ĐH Huế về việc giao đề tài luận văn thạc sĩ khóa 2019 ngành Ngôn ngữ học									
2. Đề tài " Ngữ âm tiếng Tà Ôi (trên tư liệu tiếng Tà Ôi ở xã A Roàng, huyện A Lưới, tỉnh Thừa Thiên Huế)" Học viên: Trương Thị Hồng Gái Người hướng dẫn: TS Phan Lương Hùng QĐ số 4309/QĐ- HVKHXH ngày 17/9/2019 về việc thành lập Hội đồng chấm luận văn Thạc sĩ		x			x			x	

1.2. Danh mục sản phẩm khoa học dự kiến ứng dụng, chuyên giao (nếu có):

Số TT	Tên sản phẩm	Thời gian dự kiến ứng dụng	Cơ quan dự kiến ứng dụng	Ghi chú
1	Báo cáo kiến nghị		Hội đồng lý luận TW, Ủy ban Dân tộc và Ủy ban các vấn đề xã hội Quốc hội, Văn phòng Chính phủ, Ủy ban dân tộc của Chính phủ; Viện Hàn lâm Khoa học xã hội Việt Nam, Bộ Giáo dục và Đào tạo; Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch; Bộ Thông tin truyền thông; Đài tiếng nói Việt Nam, Đài truyền hình Việt Nam; Các Ban dân tộc ở các địa phương; các cơ sở đào tạo (Các trường Đại học vùng, Đại học quốc gia,	

			Học viện Khoa học xã hội, v.v).	
2	Sách chuyên khảo "Một số vấn đề xác định thành phần, cách gọi và cách viết tên ngôn ngữ trong mối quan hệ với dân tộc"		Hội đồng lý luận TW, Ủy ban Dân tộc và Ủy ban các vấn đề xã hội Quốc hội, Văn phòng Chính phủ, Ủy ban dân tộc của Chính phủ; Viện Hàn lâm Khoa học xã hội Việt Nam, Bộ Giáo dục và Đào tạo; Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch; Bộ Thông tin truyền thông; Đài tiếng nói Việt Nam, Đài truyền hình Việt Nam; Các Ban dân tộc ở các địa phương; các cơ sở đào tạo (Các trường Đại học vùng, Đại học quốc gia, Học viện Khoa học xã hội, v.v).	

1.3. Danh mục sản phẩm khoa học đã được ứng dụng (nếu có):

Số TT	Tên sản phẩm	Thời gian ứng dụng	Tên cơ quan ứng dụng	Ghi chú
1				
2				

2. Về những đóng góp mới của nhiệm vụ:

Trên cơ sở mục tiêu, nhiệm vụ đã đề ra, đề tài có những đóng góp mới như sau:

(1) Xác định được các tiêu chí, quy tắc với nội hàm đủ rõ để sử dụng khi xác định thành phần ngôn ngữ và khi lựa chọn cách gọi, cách viết tên ngôn ngữ, phương ngữ, thổ ngữ của các dân tộc thiểu số ở Việt Nam; xác định rõ vai trò của tiêu chí ngôn ngữ trong vấn đề xác định thành phần dân tộc.

(2) Áp dụng một cách nhất quán các tiêu chí, quy tắc được xác định để xem xét lại thành phần ngôn ngữ cũng như tên gọi, cách viết tên gọi trước hết của 36 bộ phận tiếng nói thuộc 11 dân tộc thiểu số hiện đang có nhiều ý kiến khác nhau, bao gồm: (1) các thứ tiếng *Rục, Mã Liêng, Kri Phóng* của dân tộc Chứt; (2) *Pa Cô, Tà Ôi, Pa Hi* của dân tộc Tà Ôi; (3) *Vân Kiều, Trì, Khùa, Mãng Coong* của dân tộc Bru-Vân Kiều; (4) *Golar, Rơ Ngao, Giơ Lâng* của dân tộc Ba Na; (5) *Ha Lãng, Xteng, Mơ nâm, Todrá* của dân tộc Xơ đăng; (6) *Bunoong, Mnông Gar, Mnông Preh* của dân tộc Mnông; (7) *Mthur, Bih, Kpa* của dân tộc Ê Đê; (8) *Na Miểu, Mơ Piu, Mông Lệnh* của dân tộc Mông; (9) *Dao đỏ, Dao Quần trắng, Tống* của dân tộc Dao; (10) *Phù Lá, Xá Phó* của dân tộc Phù Lá; (11) *Nùng Vèn, Nùng Xuông, Nùng Phàn Slinh, Nùng An, Nùng Giang* của dân tộc Nùng).

Từ kết quả nghiên cứu trên đây, đề tài mở rộng xem xét để điều chỉnh lại thành phần ngôn ngữ, tên gọi và cách viết tên gọi đối với tất cả các dân tộc/ngôn ngữ, nhóm địa phương/phương ngữ, thổ ngữ của các dân tộc thiểu số còn lại.

(3) Trên cơ sở kết quả nghiên cứu, đề tài đã có những kiến nghị cụ thể đối với những vấn đề liên quan, trong đó có hai kiến nghị quan trọng về thành phần ngôn ngữ

của một số dân tộc ở Việt Nam và cách gọi, cách viết tên gọi thống nhất cho các ngôn ngữ, phương ngữ, thổ ngữ ở Việt Nam (trong mối liên hệ với thành phần dân tộc).

3. Về hiệu quả của nhiệm vụ:

3.1. Hiệu quả kinh tế

Hiện nay, công cuộc xóa đói, giảm nghèo đối với đồng bào dân tộc thiểu số đang là mối quan tâm hàng đầu trong sự phát triển xã hội của nước ta. Tuy nhiên, nghèo, tuổi thọ, tình trạng dinh dưỡng và những chỉ số đo mức sống khác của nhóm đồng bào các dân tộc thiểu số vẫn còn ở mức thấp dù đã có rất nhiều chính sách được đưa vào thực hiện nhằm hỗ trợ các nhóm dân tộc này. Trong thời điểm hiện nay, việc đưa ra các chính sách phù hợp với tình hình đời sống của đồng bào dân tộc thiểu số là điều rất quan trọng.

Kết quả nghiên cứu của đề tài đã làm rõ các vấn đề lý luận và thực tiễn đối với công việc xác định thành phần ngôn ngữ ở trên thế giới và Việt Nam, trong đó có việc làm rõ các tiêu chí xác định thành phần ngôn ngữ trong tình hình thực tiễn ở Việt Nam và vai trò của tiêu chí ngôn ngữ trong mối quan hệ với các tiêu chí khác khi xác định thành phần dân tộc trên thế giới và ở Việt Nam. Từ đó đưa ra các kiến nghị đề xuất về thành phần ngôn ngữ, cách viết tên gọi các ngôn ngữ, phương ngữ, thổ ngữ một cách thống nhất. Điều này giúp cho các cơ quan quản lý trong việc hoạch định chính sách nhằm ổn định tâm lý, đời sống, nâng cao vị thế, vai trò của đồng bào dân tộc thiểu số. Đồng thời qua kết quả nghiên cứu của đề tài cũng góp phần xóa bỏ rào cản văn hóa và tư tưởng giữa các nhóm dân tộc, tạo điều kiện thuận lợi cho các dân tộc thiểu số phát huy các giá trị văn hóa (trong đó có ngôn ngữ) của mình trong sự phát triển chung của xã hội và đó cũng là cơ sở để không ngừng nâng cao đời sống của đồng bào dân tộc thiểu số.

3.2. Hiệu quả xã hội

Kết quả nghiên cứu của đề tài sẽ cung cấp cho các nhà nghiên cứu bộ công cụ đánh giá về tiêu chí ngôn ngữ trong công tác xác định thành phần dân tộc, qua đó góp phần giải quyết bài toán xác định thành phần dân tộc ở Việt Nam

Kết quả nghiên cứu của đề tài sẽ góp phần nâng cao hiệu quả, chất lượng quản lý nhà nước, chất lượng thực thi chính sách đối với các dân tộc thiểu số ở Việt Nam. Bảng danh mục thành phần ngôn ngữ cũng như việc lựa chọn cách gọi và cách viết tên gọi thống nhất đối với các ngôn ngữ, phương ngữ, thổ ngữ được xác lập trong đề tài sẽ góp phần phục vụ cho công tác giảng dạy, nghiên cứu và xây dựng, thực thi chính sách đối với người dân tộc thiểu số cũng như cho việc xây dựng luật ngôn ngữ ở Việt Nam; góp phần ổn định chính trị xã hội, phát triển bền vững vùng dân tộc thiểu số.

III. Tự đánh giá, xếp loại kết quả thực hiện nhiệm vụ

1. Về tiến độ thực hiện: (đánh dấu ✓ vào ô tương ứng):

- Nộp hồ sơ đúng hạn

- Nộp chậm từ trên 30 ngày đến 06 tháng

- Nộp hồ sơ chậm trên 06 tháng

2. Về kết quả thực hiện nhiệm vụ:

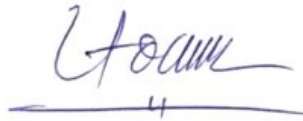
- *Xuất sắc*
- *Đạt*
- *Không đạt*

Giải thích lý do:.....

Cam đoan nội dung của Báo cáo là trung thực; Chủ nhiệm và các thành viên tham gia thực hiện nhiệm vụ không sử dụng kết quả nghiên cứu của người khác trái với quy định của pháp luật.

CHỦ NHIỆM NHIỆM VỤ

(*Học hàm, học vị, Họ, tên và chữ ký*)

Nguyễn Hữu Hoàn

THỦ TRƯỞNG

TỔ CHỨC CHỦ TRÌ NHIỆM VỤ

(*Họ, tên, chữ ký và đóng dấu*)

Nguyễn Văn Hiệp

